Kdepak peníze, těch bylo málo. Co se zkazilo, mohl jsem sníst

■ Obrázky z obyčejného života Otakara Parmy nejstaršího z Loun

Dneska se spolu s jedním z nejstarších lounských pamětníků a našich věrných dopisovatelů, s panem Otakarem Parmou, který je doposud obdařen fenomenální pamětí, vypravíme do Poděbradovy ulice. Přiblíží nám, jak vypadala za první republiky.

„Za první republiky stavitelé Jindřich Grünner a Václav Verner skončili výstavbu dolní části Poděbradky a tím zmizely nezastavěné proluky. Vernerovy domy vroubí komunikaci směrem na Tyršovo náměstí. Byla zde měšťanská škola, reálné gymnázium a sokolovna, kde se cvičilo každý den. Tyto tři budovy dávaly základ dění a událostem.

Výstavba části horní ulice byla zahájena stavbou paní Grünerové - vedle bývalé polikliniky. Ta se nazývala „Domácí učení“ a byla určena k výchově děvčat pro rodinný život. Spořitelna postavila své činžovní domy proti hotelu Zastávka. Život města se postupně prodloužil až za železniční trať, kde v té době stály slévárny kovů na místě veterinární nemocnice, budova správy silnic a továrna na výrobu nábytku Šafránek, později Triola.

Jak vypadal tehdejší provoz? Kromě potahů taženými koňmi nebo párem uherských volů s velkými rohy, jezdily Poděbradovou ulicí automobily správy silnic a osobní auta. Život se rychle rozvíjel. Kupní síla obyvatel, kterou převážně byli státní zaměstnanci, dala v Poděbradce vzniknout soukromému podnikání. V ulici se nacházel zubní lékař Zwilling. Měl nástěnnou elektrickou vrtačku zvanou dorriotka, která měla dlouhé rameno, na něm zavěšenou kouli s motorkem, z nějž vedly hadičky k vrtáčku, a šlapací přenosnou vrtačku. Kromě toho, že uměl skvěle zuby trhat, zhotovoval i protézy, tenkráte ještě méně dokonalé než dnes, v čemž mu pomáhal zubní laborant Liška. Naše rodina se se zubařem přátelila, byl to ruský uprchlík. Vyprávěl o ruské revoluci a za války jsme spolu fandili Rusům proti Němcům. Dále v Poděbradce provozoval živností lakýrník Groh, truhlář Roškot, řezník Fidler nebo cukrář Možný. Jeho cukrárna byla docela malá, s jediným stoličkem k posezení. Už tehdy byly populární kremrole, rolády, dorty, plněné košíčky, žloutkové věnečky, různé řezy, indiány. Dělala se i mražená káva. Původně jsem se chtěl cukrářem učit a tak jsem tam chodil pomáhat. Například jsem točil zmrzlinu. Cukrář nebyl zámožný a tak si nemohl učně dovolit. Co se zkazilo, to jsem mohl za odměnu sníst. K holiči Parmovi se ponejvíce chodilo ve středu a v sobotu. To byly dny, kdy se lidé nejvíce dávali holit a kvetly největší kšefty. Jinak se po zbytek týdne živořilo. Otevřeno bylo od sedmi do devatenácti hodin a po celou dobu se čekalo, někdy i na jediného zákazníka. Holič stříhal také dámy, tenkrát byla módní mikáda. A nahříval si kulmy, aby mohl ženám vytvářet na vlasech bujné vlny. Modistka Tichá měla docela malou výlohu s figurinou. Chodily za ní přední dámy. Tenkrát se nosil speciální typ klobouků - hučky. Modistka měla našité hladké kloboučky „toka“ a z nich pak pokrývky hlav dotvářela. Obchod se školními potřebami měl Fastr. Nechyběli krejčí: Pecháček, Sichert. Liehne, Hauptvogel, Václav Parma a Nováková měli obchody s potravinami a Jupa, Škubal, Prchlík a Heller byli obuvníci. Mlékař Charvát prodával v průjezdu mléko z konve. Byly tu dvě hospody: Sokolovna a U Parmů.

Začal se rozvíjet kulturní život v naší ulici. Podpůrný spolek Humanita, jehož předsedou byl pan Vaníček, postavil v sále u Parmů divadelní jeviště a zřídil půjčovnu knih. Tím se do ulice stáhl veškerý kulturní život. Hospodu U Parmů převzal příbuzný Rudolf Parma a z původní předměstské hospody s nepříliš dobrou pověstí vzniklo Rokoko - moderní podnik, který měl švih a zvuk. Sokolovna a Rokoko vládly divadlu. V Rokoku se konaly přednášky cestovatelů Vráze, Elstnera, Zdeňka Nejedlého, ale také zakladatele fašistické organizace generála Radoly Gajdy, jinak nositele nejvyššího anglického vyznamenání. Z divadelních umělců se v Sokolovně představil Karel Želenský, Voskovec a Werich. V Rokoku se střídali divadelní společnosti Karla Rodena, Červíčka, Lišky a Mařenky Zieglerové. Jinak se v sokolovně cvičilo. V Rokoku bylo později i kino a první filmy byly doprovázeny živou hudbou. Život v ulici vzkvétal až do okupace německou armádou, kdy se mnohé změnilo a mnohé nadobro skončilo.“

Je právě Váš životní příběh ještě zajímavější, než ten, který jste právě dočetli? Napište nám o sobě! Vaše vypravování rádi zveřejníme. Pište na adresu autorky této rubriky: Květa Tošnerová, týdeník Svobodný hlas, Česká 177, 440 01 Louny.

FOTO DAVID HERTL

Buk ze Žerotína ve finále soutěže Strom roku

■ Čtenáři mohou svými hlasy v soutěži podpořit místní strom

OKRES LOUNY *(mu)* - Do finále soutěže Strom roku 2004 se dostal buk lesní, rostoucí na katastru obce Žerotín na Lounsku. Strom je 150 let starý, dvacet metrů vysoký a kmen měří v obvodu 420 cm.

Buk roste v rozsáhlém porostu jehličnatých stromů, severozápadně od místa, kde se ze silnice Hvížďalka - Kroučová odpojuje silnice na Bor. Jako jeden z mála buků jej při zakládání jehličnatého lesa ušetřili tehdejší majitelé panství Panenský Týnec - Herbersteinové. Ti sice potřebovali rychle rostoucí dřevo jehličnatých stromů pro výrobu a prodej, na druhou stranu ale nechali v polesí několik buků kvůli bukvicím pro divoká prasata. Buk přišel o centrální kmen a pozoruhodně se rozvětvil. V roce 2003 na tento strom upozornili Městský úřad v Lounech sami obyvatelé a na počátku roku 2004 byl zahájen proces prohlášení tohoto stromu za památný, úspěšně dovršený na přelomu května a června. Právě pracovnice městského úřadu Olga Salačová, která má na starosti ochranu přírody a krajiny, také strom navrhla do soutěže Strom roku 2004. Žerotínský buk je jediným stromem z Ústeckého kraje, který se do finále soutěže dostal.

Svoji podporu žerotínskému buku v soutěži Strom roku 2004 lze do 10. října vyjádřit třemi způsoby:

1) Zasláním dárcovské SMS ve tvaru DMS STROM5 (číslo 5 je právě číslem žerotínského buku) na číslo 87777. K ceně textové zprávy bude připočteno 30 Kč. Z každé takto odeslané zprávy bude 27 Kč převedeno na účet projektu Adoptujte strom! a shromážděné prostředky věnovány na podporu výsadby stromů.

2) Zakoupením týdeníku Květy, který do října zveřejňuje hlasovací kupon

3) Vyžádáním originálních hlasovacích archů Nadace partnerství. Jeden stojí 60 Kč a je na něm místo pro maximálně dvacet podpisů. Prostředky získané prodejem hlasovacích archů budou opět věnovány na podporu výsadby stromů.

Vítězný strom získá na rok zdarma odbornou péči dendrologických specialistů. Odměněni budou i vylosovaní hlasující.

Další informace o soutěži Strom roku, o Nadaci partnerství a o projektu Adoptujte strom lze získat na webových stránkách www.stromzivota.cz, kde jsou též průběžně zveřejňovány výsledky hlasování.

Ze země, kde stojí litr benzínu sedmdesát haléřů

■ Bratři Štrossovi vystavují v Křížově vile fotografie z cest po světě

ŽATEC (rtl) - Až do 22. srpna potrvá v žatecké Křížově vile výstava „Na cestě“, která představuje fotografie Josefa a Martina Štrossových ze Žatce z jejich cest po Africe, Americe a Asii. Byla zahájena v neděli 13. června. Josefa Štrosse jsme požádali o krátký rozhovor.

■ Z jakých zemí fotografie, které jste pořídili, pocházejí?

„Bratr navštívil střední Ameriku, já vystavuji snímky z jihovýchodní Asie - z Vietnamu, Kambodži a Thajska. Nejhezčí byla asi cesta přes jihovýchodní Afriku, přes Namibii.“

■ Říkáte nejhezčí cesta - jsou to i nejhezčí fotografie?

„Rozhodně. Potkali jsme tam úžasné lidi, z mnoha věcí jsem tam byl velmi překvapen. Návštěva Namibie byla z fotografického hlediska skutečným zážitkem. Fotil jsem tam písečné duny, největší na světě. Modrá obloha s oranžovo červeným pískem, to byla neskutečná scenerie. Duny mají jinou barvy ráno, jinou večer, neustále se mění, jsou i tři sta metrů vysoké.“

■ Fotil jste jen krajinky, nebo jste hledal i jiná témata?

„Určitě. Necestovali jsme běžně s cestovními kancelářemi. Koupili jsme si letenky, vzali batohy a vyrazili jsme. Hlavním turistickým trasám jsme se vyhnuli. Zabloudili jsme třeba jednou v horách a narazili na skupinu ozbrojených lidí. Nejdřív na nás mířili pistolemi, pak se ukázalo, že to je vyplácení sociálních dávek pro ty nejchudší horaly. Témata na fotkách jsou opravdu rozmanitá. Zajímavým tématem byla i zvířata. Poprvé v životě jsem viděl utíkat v přírodě žirafu, byl jsem z toho úplně naměkko.“

■ Kolik fotografií je na výstavě k vidění a jak jste je s bratrem vybírali?

„Výstava je ve třech místnostech, jedna je věnována střední Americe, další Asii a poslední Africe. V každé je asi dvacet až třicet fotek, dohromady je to necelá stovka. Všechno jsem fotil na diapozitivy, takže zvětšeniny jsou nakonec barevnější, vypadají docela pěkně.“

■ Chystáte se v blízké době zase někam s fotoaparátem?

„Dokud vydržím svobodný, až bráním zuby nehty, tak určitě. Je to pro mne droga. Chtěl bych navštívit Ugandu. Vybírám země cenově dostupné. Teď jsem se vrátil z Venezuely, to je docela zvláštní země s polovojenským režimem. Vládne jí Hugo Chavez, velký kamarád Fidela Castra. Jde to tam od deseti k pěti. Země je druhým největším exportérem ropy, litr benzínu tam stojí v přepočtu asi sedmdesát haléřů. Mohli jsme tam žít doslova z ničeho.“

Darované dny v Galerie u kozorožce

Vladimíra Burianová nezobrazuje pouze viděné, ale poodhaluje skryté

PERUC *(vhk)* - Dne 25. července v 16 hodin se v Galerii u kozorožce na Peruci koná vernisáž výstavy obrazů Darované dny, jejich autorkou je Vladimíra Burianová.

Jsou malíři, kteří malují pro slávu, pro peníze, pro obdiv druhých, pro radost. Vlaďka maluje, stejně jako žije - tiše, neokázale, snad až stydlivě, spíše jen pro sebe, z vlastní vnitřní potřeby. Její práce nejsou efektní, prvoplánově líbivé, nepodléhají módním trendům a někdy dokonce není příjemné se na ně dívat či o nich přemýšlet. Výběr témat ani technik se léty nemění. Ve všech obrazech a kresbách je patrné hledání odpovědí, snaha obstát v životních bojích i touha po harmonii a klidu. I v případě portrétů a krajinomalеb nezobrazuje pouze viděné, ale poodhaluje skryté děje, tušení souvislostí a umožňuje nám procítit či protrpět nálady daného okamžiku. Často reflektuje lidské utrpení v nejrůznějších podobách, ať již jsou to děti v dětských domovech, lidi staří, nemocní a umírající, opuštění, hladovějící, zoufalí, ztracení a zdánlivě marně hledající. Protiváhou a odpovědí na nevyslovené otázky mohou být krajiny projasněné teplým světlem, domy zvoucí v lidně otevřenými dveřmi a zářícími okny, nadějné a zároveň i pokorné výrazy řeholnic, základní vertikála života zobrazená věží kostela, poeticky laděné a barvami hřející kresby s dětskými motivy.

Vladimíra se narodila v roce 1961 v Aši. Vystudovala SUPŠ v Uherském Hradišti. Po ukončení studia působila jako učitelka kresby a malby v LŠU v Chebu, později přešla do Prahy a pracovala pro FS Barrandov jako koloristka kreslených filmů. Její zdravotní stav, bohužel, neumožnil další studium. Samostatně vystavovala v 90. letech v Chebu a v Praze. Kromě toho se zúčastnila několika skupinových výstav například „Očima radostné zvěsti a handicapu“, pořádané u příležitosti 2000 let Břevnovského kláštera. V posledních letech jí nadále zhoršující se zdravotní problémy dovolují tvořit jen občas a omezeně. Přesto ilustrovala učebnici náboženství pro nejmenší děti, podílela se na ilustracích časopisu Bludiště, vytvářela návrhy na pohlednice, podílela se na výrobě leporel pro firmu Libero, je autorkou loga pro internetové stránky pro slabozraké, vzdělává se a působí také v oblasti restaurování obrazů (např. kostely v Michli, Krči, Modřanech).

Výstava je přístupna do 21. srpna - od středy do neděle vždy od 10,00 hod. do 18,00 hod.

FOTO ARCHIV GALERIE U KOZOROŽCE

Vladimíru Burianovou potěší váš zájem o obrázky.

Soutěž o lístky do Vrchlického divadla

Vážení čtenáři,

informační středisko Městského úřadu ve spolupráci s lounským okresním archivem a týdeníkem Svobodný hlas pro vás připravilo soutěž, kde vítěz získá volné vstupenky do Vrchlického divadla. Dnes otiskujeme otázky druhého kola.

Druhé soutěžní otázky:

2a - Kdy byl postaven Výstavní pavilon v nynějších Masarykových sadech a k jaké příležitosti?

2b - Který den v měsíci a v jakou hodinu se provádí pravidelná zkouška sirén?

Odpovědi lze doručit na Městský úřad třemi způsoby. Buď korespondenčním lístkem na adresu Městský úřad, městské informační středisko, Mírové nám. 35, 440 23 LOUNY, dále e-mailem na adresu info@mulouny.cz nebo osobně donést přímo do městského informačního střediska v přízemí radnice. Nezapomeňte k odpovědím připsat svoji adresu. A pozor, soutěž je určena pro každého bez rozdílu věku! Nezapomeňte proto sledovat týdeník Svobodný hlas.

Na vaše odpovědi z druhého kola čekáme do 28. července, kdy bude provedeno vyhodnocení. Správné odpovědi z prvního kola - 1a) Rohovým dům na Pražské ulici, 1b) Ing. Jan Kerner, 4 roky. Výherce prvního kola se stává Eva Čermáková z Loun a jako výhru získává propagační materiály poskytnuté Městem Louny. Cenu si může vyzvednout nejpozději do 4. srpna v Městském informačním středisku v Lounech (bu- dova radnice na Mírovém náměstí).

Lounsko, žatecko a podbořansko pohledem pohlednic

22. ROČOV 1936

Náhoda tomu chtěla, že po minulé exkurzi na Podlesí zůstáváme i tentokrát v kraji chmele, vlastně nedaleko od Pnětluk. Jen se přes dva kopce přeneseme na Ročov. Dnešní pohlednice nese razítko Horní Ročov a datum 10. dubna 1936. Adresátem je Vojta Merten v Praze - Bráníku a odesílatelem Vlasta Charvátová. Pátrat po potomcích odesílatelky je složité, příjmení Charvát patří na Ročově mezi ta častější. Slečna Vlasta přeje Mertenovým pěkné Velikonoce. Nemohu si pomoci, ale jméno „Merten“ jsem někde slyšel, snad v nějakém prvorepublikovém filmu. Možná si vzpomenete.

Pohlednice Horního Ročova nenese žádnou informaci o vydavateli, podle čísla, vytištěného na rubové straně, však zřejmě patří do produkce známého pražského vydavatele pohlednic Gustava Jílovského. Jeho firma fotila a tiskla pohlednice pro řadu míst celé republiky, sběratelé starých pohlednic potvrdí, že snad až na vysloveně malé nebo málo významné vesnice vydal Jílovský pohlednice snad každé obci.

Jaký byl rok 1936? Republika se probouzela z hospodářské krize a zpoza Krušných hor už doléhal řev fanatizovaných fašistů. Ale Podlesí si žilo svým životem, spojeným především s tím, zda a jak se urodil chmel, kdy a za kolik se ho podařilo prodat. Jenže vypátrat detailní stopy roku 1936 v Ročově je složité. Kronika mlčí, zápisy z let 1934 až 1937 zcela chybí. Částečný obraz si lze udělat například z knížky Karla Mareše „Ročov, obec na Podlesí“. Z ní tak snadno zjistíme, že starostou byl v letech 1932 až 1941 Bohumil Kulhánek. Ročov byl v té době z politického hlediska zajímavý tím, že volby v roce 1935 vyhráli lidovci. Získali 29 % hlasů, což byl podle Mareše v rámci tehdejšího Lounska skutečně ojedinělý případ.

Obchod Hugo Fišla, který stojí zcela vlevo, byste dnes na ročovském náměstí hledali marně. Musel ustoupit stavbě reálně socialistického nákupního střediska, dokončeného roku 1978. Kecti architektů budiž alespoň přičteno, že se na Ročově nepustili do mohutných patrových příšerností, jaké známe třeba z Vroutku, Lenešic, Cítolib, Peruce, Domoušic nebo Černčic, ale že zůstali při zemi, a to doslova. Ročovské nákupní středisko je naštěstí přízemní budovou, takže celému náměstí dělá jen malou ostudu. Za ním už je bývalý hostinec „U české koruny“, jinak č.p. 15. Fišlův obchod měl č.p. 14 a šlo o dům, jehož majitelé jsou známi už před rokem 1585. Fišlovi jej koupili roku 1892.

Protože ročovská kronika o polovině třicátých let mlčí, podívejme se jen stručně na zápisy právě z let 1933 a 1938. Kronikář se ani v roce 1933 nemohl vyhnout chmelu: „Chmel trpěl značně suchem, dřepčíky a mšicemi a úroda jeho byla proto jen podprůměrná. Celkový stav chmelnic v obci činil 11.000 kop a sklizeň okrouhle 1.100 lehkých centů. Cenově zdála se situace po sklizni velmi slibnou. První nabídky byly 1.800 Kč za 50 kg, ale za tu cenu se neprodávalo. Cena stoupala a do sv. Václava činila 2.500 Kč.“ Kronikář dále zmiňuje následky hospodářské krize. Hmatatelným důkazem na Ročově bylo například přidělování poukázek na potraviny nezaměstnaným. Poukázky rozesílalo ministerstvo sociální péče, chodilo jich však málo, takže obce se o nezaměstnané staraly samy: „Na popud okresního komité pro péči o nezaměstnané provedena byla v únoru v každé obci svépomocná akce ve formě sbírky. Bylo sebráno 860 kg žita, 10 kg mouky, 5 kg cikorie a 373 Kč na hotovosti. Za obilí a peníze opatřilo se 900 kg žitné mouky, ze které pekl pekař v únoru, březnu a dubnu chléb pro nezaměstnané a chudé.“ Těžko říci, zda by dnes nezaměstnaným jen chleba stačil, ale kdo ví.

Ročov během první poloviny vytrvale usiloval o zřízení měšťanské školy, což se mu paradoxně podařilo prosadit až po záboru pohraničí Německem. Jediné blízké měšťanky, v Kounově a Lipenci, se totiž ocitly v Německu a pro české děti byla zřízena nová právě na Ročově. V roce 1933 byla na Ročově také vysazena alej 43 kaštanů na náměstí podél hlavní silnice, a to na návrh starosty Kulhánka. Kronikář zaznamenal také dvě nově postavené domy toho roku (č.p. 185 a 186), vysazení Švehlovy lípy na náměstí v parku vedle lípy T.G. Masaryka, osm zemřelých a osm narozených a konstatoval také sedm osobních a tři nákladní auta v obci.

V roce 1938 kronikář zapsal vybubnování květnové mobilizace obecním strážníkem Liskou i zářijový Mnichov a říjnové odstupování pohraničí. A s tím spojené očekávání války, skupování zásob, rozpouštění politických stran (na Ročově jich působilo šest), vyloučení komunistů z obecního zastupitelstva, kulhavku a slintavku u hovězího dobytka a obrnu u vepřového. „President Beneš odstoupil a ujel do Anglie. Německou vládou navržen a po té zvolen za presidenta Emil Hácha,“ končí svérázné zápisy z roku 1938 ročovský kronikář.

Připravil David Hertl